

Dnr

Ansv. hand.

Jenny Wilhelmsson

f.k.

Stefan Lidsten

Soc.

JÄRFÄLLA KOMMUN
Socialnämnden

2017 -02- 24

D:nr ...Jan 2017/101....

Kommunrevisionen
Järfälla kommun

Socialnämnden

För kännedom:

Kommunfullmäktiges presidium

Granskningsrapport avseende uppföljningsrutiner vid myndighetsbeslut inom LSS

På vårt uppdrag har KPMG granskat kommunens uppföljningsrutiner vid myndighetsbeslut inom LSS.

Utifrån KPMGs iakttagelser och slutsatser lämnar revisionen följande rekommendationer till socialnämnden:

- att säkerställa att styrdokument och rutiner kompletteras och färdigställs avseende myndighetsutövning
- att tydliggöra ansvar och förutsättningar för utförare i egen regi av personlig assistans
- att säkerställa att omprövningar sker innan tidsbegränsade beslut går ut
- att vidta åtgärder för att främja en stabilare bemanningssituation
- att överväga de förslag till ytterligare skärpta rutiner och jämförande analyser med andra kommuner som lämnas av KPMG i rapporten

Revisionen överlämnar bifogad rapport för yttrande senast 31 maj 2017.

Järfälla den 14 februari 2017

För Järfälla kommuns revisorer

Lars Markstedt

Lars Hillbom

Järfälla kommun

**Granskning av uppföljningsrutiner vid
myndighetsbeslut inom LSS
Revisionsrapport**

Advisory
KPMG AB
14 februari 2017
Antal sidor: 13

Rapport Uppföljningsrutiner LSS personlig assistans version
170214.docx

Konfidentiell (DC2)

© 2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte	2
4.	Avgränsning	2
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig nämnd	3
7.	Metod	3
8.	Projektorganisation	3
9.	Lagstiftning	3
9.1	Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	3
9.2	Personlig assistans (LSS 9 § 2)	5
9.3	Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (51 kap SFB)	5
10.	Kommunens kostnader för LSS	5
10.1	Kostnadsutveckling	5
10.2	Möjliga åtgärder för att analysera kostnadsutvecklingen	6
11.	Styrdokument och rutiner	8
12.	Myndighetsutövning	9
13.	Intern kontroll	11

1. Sammanfattning

Vi har av Järfälla kommuns revisorer fått i uppdrag att granska uppföljningsrutiner vid myndighetsbeslut inom LSS. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om socialnämnden har tydliga och säkra rutiner för att följa upp beslut inom LSS. Granskningen har omfattat insatsområdet personlig assistans.

Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer, till den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

Kommunen har ansvar för personer vars behov med de grundläggande behoven är mindre än 20 timmar i veckan. Den som ingår i personkretsen enligt LSS och som behöver hjälp med de grundläggande behoven i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan har rätt till statlig assistansersättning (51 Kap Socialförsäkringsbalken, SFB).

Kostnadsutvecklingen inom området har tilltagit de senaste åren. Inte minst finns en koppling till assistansersättningen enligt SFB, och de förändringar som sker i rättspraxis vid bedömning av vad som ska bedömas som ett grundläggande behov som är av assistanskaraktär. Kommunens kostnader kan därför antas fortsätta öka som en följd detta.

Vi lämnar i avsnitt 10.2 förslag på ett antal områden och förhållanden som kan vara värda att analysera för att påverka kostnadsutvecklingen. Vi rekommenderar också att inrapporteringen till utjämningsystemet ses över. Järfälla kommun betalar 60 mkr i utjämningsystemet för LSS 2016.

Vi bedömer att socialnämndens riktlinjer och övriga dokument är ett bra stöd, som tillsammans med systematiska arbetsmetoder skapar förutsättningar för ett rättssäkert och likvärdigt arbete inför beslutsfattande, och att dessa tillämpas i relevant utsträckning.

Vi bedömer att rutiner och kontroller vid utbetalning av ersättningar till utförare håller en rimlig nivå. Ett ökat samarbete inom detta område med övriga norrortskommuner kan vara värdefullt, för att dela erfarenheter och eventuellt införa likartade rutiner inom kommunerna.

Vi bedömer att arbetet med att minimera risker avseende bemanning och kompetensförsörjning är väsentligt för att nämnden ska kunna bedriva verksamheten ändamålsenligt och kostnadseffektivt.

Det kan inte uteslutas att socialnämnden med ytterligare skärpta rutiner och utifrån jämförande analyser med andra kommuner m m skulle kunna påverka kostnadsutvecklingen.

Vi rekommenderar socialnämnden

- att säkerställa att styrdokument och rutiner kompletteras och färdigställs avseende myndighetsutövning, se avsnitt 10

- att tydliggöra ansvar och förutsättningar för utförare egen regi av personlig assistans, se avsnitt 10
- att säkerställa att omprövningar sker innan tidsbegränsade beslut går ut, se avsnitt 11
- att vidta åtgärder för att främja en stabilare bemanningssituation, se avsnitt 12
- att överväga de förslag till ytterligare skärpta rutiner och jämförande analyser med andra kommuner vi lämnar i avsnitt 10.2.

2. Bakgrund

Vi har av Järfälla kommuns revisorer fått i uppdrag att granska uppföljningsrutiner vid myndighetsbeslut inom LSS. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Socialnämnden ansvarar för verksamhet enligt LSS. LSS är en rättighetslagstiftning som garanterar personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får.

Kostnaderna för LSS har ökat och för 2016 har socialnämnden lämnat en negativ prognos i förhållande till budget.

Biståndshandläggare beslutar om insatser utifrån gällande delegationsordning samt följer upp insatser för särskilt stöd och särskild service. I samband med att beslut har tagits om insats ställs stora krav på uppföljning av en insats ur ett internt kontrollperspektiv och även vad avser ekonomirutiner.

3. Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om socialnämnden har tydliga och säkra rutiner för att följa upp beslut inom LSS.

Vi har därför granskat följande:

- Har socialnämnden säkerställt att det finns formellt beslutade rutiner för biståndsbedömning, handläggning och uppföljning?
- Hur ser genomförandeplaner ut i verksamheten och hur ser kopplingen till beslut ut?
- Har omsorgsnämnden säkerställt att verksamheterna följt beslutade rutiner?

4. Avgränsning

Granskningen har omfattat år 2016. Granskningen avser myndighetsuppföljning inom insatsområdet personlig assistans.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om verksamheten uppfyller

- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS 9 § 2
- Nämndens delegationsordning
- Järfälla kommuns riktlinjer och interna regelverk
- Kommunallagen 6 kap 7 §
- SOSFS 2014:5

6. Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett socialnämnden.

Rapporten är saklighetsgranskad av socialdirektör Johan Bergman, avdelningschef Jenny Wilhelmsson, enhetschef Rosanna Stenström, verksamhetschef Johanna Karlsson, samt gruppleadare, handläggare och administratör.

7. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive stickprov på personer
- Intervjuer med berörda tjänstemän

8. Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Mikael Lindberg, kommunal revisor, under ledning av Bo Ädel, auktoriserad revisor.

9. Lagstiftning

9.1 Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de

får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får.

LSS ger rätt till särskilt stöd och särskild service som människor kan behöva utöver det som de kan få genom annan lagstiftning. LSS är ett komplement till andra lagar och innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som andra lagar ger. En begäran om stöd och service från en person som ingår i lagens personkrets bör i första hand prövas enligt LSS om det är en insats som regleras i lagen. Motivet till detta är att det i allmänhet får antas vara till fördel för den enskilde.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Insatserna för stöd och särskild service är (LSS 9 §)

1. Rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder.
2. Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap socialförsäkringsbalken.
3. Ledsagarservice.
4. Biträde av kontaktperson. En kontaktperson ska kunna ge råd till den enskilde i situationer som inte är av komplicerad natur. En viktig uppgift är att hjälpa till att bryta den enskildes isolering genom samvaro och hjälp till fritidsverksamhet.
5. Avlösarservice i hemmet.
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet.
7. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skol- dagensamt under lov.
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.
9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna.
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

9.2 Personlig assistans (LSS 9 § 2)

Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer, till den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Dessa kriterier ligger till grund för bedömning av personlig assistans.

Den som har rätt till personlig assistans för sina grundläggande behov har rätt till att få hela hjälpbehovet tillgodosett genom denna insats. I begreppet personlig assistans ligger att det ska vara fråga om ett personligt stöd som ger den funktionshindrade ökade möjligheter till ett självständigt liv. Det ska alltså vara fråga om hjälp och stöd som knyts till den enskilde och finns tillgängligt för honom eller henne i olika verksamheter och under olika tider på dygnet.

9.3 Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (51 kap SFB)

Personlig assistans som finansieras genom Försäkringskassan återfinns sedan år 2011 i Socialförsäkringsbalken (SFB). Tidigare gällde lagen om assistansersättning (LASS) som trädde i kraft samtidigt som LSS år 1994.

Den som ingår i personkretsen enligt LSS och som behöver hjälp med de grundläggande behoven i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan har rätt till statlig assistansersättning (enligt 51 Kap 2§ SFB). Kommunen har ansvar för personer vars behov med de grundläggande behoven är mindre än 20 timmar i veckan. Kommunerna har dessutom ett finansieringsansvar för de assistansberättigade där Försäkringskassan ansvarar för biståndet, som omfattar de första 20 timmarna per vecka.

10. Kommunens kostnader för LSS

10.1 Kostnadsutveckling

Kostnadsutvecklingen har inte varit i fokus för denna granskning, men har tilltagit de senaste åren varför en kort beskrivning ges nedan. Inte minst finns en koppling till assistansersättningen enligt SFB, och de förändringar som sker i rättspraxis vid bedömning av vad som ska bedömas som ett grundläggande behov som är av assistanskaraktär.

Kostnaderna för Funktionshinder i Järfälla kommun 2013-2016:

	2016	2015	2014	2013
Prognos/utfall	454	415	372	349
Budget	429	402	380	354
Avvikelse	-25	-13	+8	+5

Största orsak till kostnadsutvecklingen och de två senaste årens underskott i förhållande till budget är en kraftig ökning av antal timmar inom LSS. Timstatistik 2013-2016:

	2017	2016	2015	2014	2013
Utfall		180.800	130.000	55.000	60.000
Budget	170.000	111.000			

Timbudgeten för 2016 var inte realistisk i förhållande till utfallet för 2015. Det utfallet var inte känt när budgeten för 2016 fastställdes men prognoser fanns tillgängliga.

Ökningarna 2015 och 2016 sammanfaller i tiden med striktare bedömningar av Försäkringskassan.

Antalet assistansberättigade av Försäkringskassan har sedan LSS infördes 1994 påverkats av lagändringar och den praxis som utvecklats genom domstolsbeslut.

Enligt Försäkringskassans statistik steg antalet assistansberättigade av Försäkringskassan från 6.141 personer 1994 till 16.158 personer 2014. Under 2015 och 2016 har antalet sjunkit något och 2016 var antalet 15.691 personer.

Antalet nybeviljade assistansersättningar har trendmässigt sjunkit sedan 2006. Beviljandegraden har sjunkit stadigt sedan 1997 och uppgick 2015 till ca 30%. Antalet personer som nybeviljats assistansersättning av Försäkringskassan har sjunkit med ungefär 600 personer sedan 2006. Under samma tid har antalet mottagare av personlig assistans via landets kommuner ökat med ca 900 till ca 4.300.

Försäkringskassan har gått ut med information till kommunerna om ändringar i bedömning av rätt till assistansersättning. Ändringarna påverkar Försäkringskassans beslut som omprövas vid kommande tvåårsomprövningar.

I praktiken innebär det att det grundläggande behovet i kommande beslut kan komma att bedömas på annat sätt än tidigare, vilket kan leda till att de grundläggande behoven inte längre uppgår till de 20 timmar som krävs för att rätt till assistansersättning ska föreligga. Det totala behovet i tid räknat – grundläggande behov och övriga behov - kan dock vara likartat som tidigare. Personer som inte längre har rätt till assistansersättning kan söka insatsen personlig assistans hos kommunen som inte har krav på grundläggande behov över 20 timmar. Sammantaget innebär detta en ökad kostnad för kommunen.

10.2 Möjliga åtgärder för att analysera kostnadsutvecklingen

Det finns ett stort samband mellan Försäkringskassans striktare bedömningar och omfattningen på det stöd och service som kommunen ska finansiera. De ökade kostnaderna för kommunen avseende personlig assistans 2015 och 2016 är i det perspektivet logiska. Även andra orsaker kan dock finnas till kostnadsökningar.

Utifrån den kostnadsutveckling som sker inom funktionshinderområdet har socialnämnden tagit fram en handlingsplan för budget i balans i början av år 2016 som därefter löpande uppdateras. Den är en viktig del av socialnämndens arbete med att strukturerat styra och säkra ekonomi och verksamhet och framdriften redovisas regelbundet i nämnden. Flera av åtgärderna i handlingsplanen avser insatsområdet personlig assistans, bl a kring rutiner och kundanalys.

För socialnämndens fortsatta analyser av möjligheter att påverka kostnaderna för personlig assistans ger vi här några exempel på faktorer och områden som påverkar kommunens kostnader, och som kan bidra till lägre kostnader och ökad kostnadseffektivitet inom verksamhetsområdet.

- Stabilisera bemanningen vid myndighetsenheten, för att dels hålla och utveckla kvalitet och produktivitet i arbetet, dels minska kostnader för inskolning och "slitage" på befintliga medarbetare.
- Utveckla löpande uppföljning med att frekvent, t ex tertialsvis, ta fram ett utvalt antal data, t ex antal insatser och antal timmar uppdelat på LSS resp SFB samt olika intervall, och även vad som övergår från SFB till LSS. Syftet med detta är främst att kunna påvisa fakta för nämnd och externa, men bygger även förståelse internt och för trender och avvikelser om man har tidsseriedata.
- Tillfälligt specialteam för att gå djupare in i ärenden där oklarheter misstänks. Här kan också egen regi vara en kunskapskälla och öron som förmedlar vidare.
- Se över rutiner och kontroller vid utbetalningar till utförare, ökat samarbete och erfarenhetsutbyte, samt överväga införa likartade rutiner och underlag/mallar för utförare.
- Hur stor andel av befolkningen är beviljad insatsen personlig assistans via LSS eller SFB och skiljer sig denna andel från jämförbara kommuner? Om så är fallet kan förklaringar till detta studeras närmare.
- Hur är genomsnittskostnaden per LSS-insats för Järfälla för egen regi respektive med privata utförare och hur ser kostnaden ut jämfört med i andra kommuner?
- Kommunen har möjlighet att besluta om hur stor ersättningen för personlig assistans ska vara enligt LSS till utförare, förutsatt att den är skälig. I Järfälla är det för närvarande samma som Försäkringskassans schablonersättning, men det finns exempel på kommuner som ger en lägre ersättning.
- Det kan också finnas skäl att se över inrapporteringsuppgifter till utjämningsystemet för LSS. Järfälla kommun betalar 60 mkr för 2016 i utjämningsystemet avseende LSS och betalade 48 mkr 2015, 37 mkr 2014 och 27 mkr 2013. Det kan förefalla ologiskt att Järfälla ska betala stora belopp i utjämningsystemet samtidigt som kommunen har kraftigt ökade och jämförelsevis höga egna kostnader för LSS.

11. Styrdokument och rutiner

Socialnämnden i Järfälla kommun har antagit riktlinjer för myndighetsutövning, vilka ses över regelbundet. En uppdaterad version för år 2017 är under utarbetande, och kommer att tillställas nämnden för beslut. Delegationsordning finns fastställd av nämnden, och reglerar i vilken omfattning respektive delegat får fatta beslut inom myndighetsutövning.

Inom socialförvaltningen finns en avdelning som hanterar myndighetsutövning för äldreomsorg och funktionsnedsättning, och inom denna avdelning finns enheten för funktionsnedsättning. Vid enheten finns en rutinhandbok, som utgår från nämndens riktlinjer. Syftet med rutinhandboken är att enheten ska ha en tydlig, nedskreven grund att stå på vad gäller rutiner kring myndighetsövning, arbetsplatsen samt för samverkan med interna och externa samarbetspartners. Tanken är att rutinhandboken ska användas i det dagliga arbetet och fortlöpande uppdateras minst en gång per år. Arbeta med att utveckla rutinhandboken pågår, såväl kompletteringar inom saknade områden som uppdateringar av befintligt innehåll.

Som en bilaga till rutinhandboken finns tillämpningsanvisningar, vars avsikt är att skapa enhetliga och användarvänliga tillämpningsanvisningar som komplement till socialnämndens tillämpningsregler, en vägledning för handläggarna i arbetet med att säkerställa rättssäkra utredningar och få likartade behovsbedömningar och beslut. Kriterierna är avsedda att utgöra en ram att utgå ifrån vid behovsbedömningar. Den enskildes individuella omständigheter och livssituation är alltid styrande även när det finns riktlinjer för bedömningen. Arbeta med att utveckla dokumentet pågår, såväl inom saknade områden som uppdateringar av befintligt innehåll.

I enhetens verksamhetsplan för 2016 framgår bl a att ett antal arbetsgrupper tillsatts för olika utvecklingsaktiviteter under året, t ex avseende fortsatt arbete kring ovanstående dokument. Detta gäller i hög grad området personlig assistans, där det finns ett behov av att komplettera innehållet i såväl rutinhandbok som tillämpningsanvisningar. Material för detta finns till stor del framtaget av arbetsgrupp men har ännu inte förts in i nya versioner av de stödjande dokumenten.

Socialförvaltningens egen regi-alternativ som utförare av personlig assistans är en egen enhet. Enheten utför även andra insatser än personlig assistans. I en skriftlig överenskommelse finns uppdragets omfattning och ekonomisk ersättning beskriven.

Kommunen har alltid övergripande ansvar att utföra insatser som är beviljade. I Järfälla har egen regi i uppdrag att fullfölja kommunens basansvar, t ex om en privat utförare avser sig ett uppdrag. Gällande insatsen personlig assistans omfattar detta även att vid behov säkerställa vikariebehov vid t ex sjukfrånvaro av ordinarie assistent. Det finns oklarheter avseende egen regis ansvar och förutsättningar kring basansvaret gentemot privata utförare, gällande ekonomisk ersättning och vikarie-tillsättning.

Utifrån de erfarenheter och bedömning som framkommit vid intervjuer har och kommer kommunens kostnader fortsätta öka markant som en följd av förändrade bedömningar gällande assistansersättning enligt SFB. Redan vidtagna eller kommande åtgärder inom kommunen kommer därmed inte att kunna kompensera för denna kostnadsökning.

Kommentarer

Vi noterar att socialnämnden har fastställda riktlinjer inom området, som uppdateras regelbundet. Därutöver har inom förvaltningen ett antal stödande dokument upprättats och är under fortsatt utveckling. Det gäller även utformningen av uppdraget till utförare i egen regi.

Vi bedömer att riktlinjer och övriga dokument är ett bra stöd för att utveckla en samsyn i hantering av olika frågor och ytterst stödja såväl rättssäker myndighetsutövning som säkerställa att personen får det stöd den har rätt till.

Vi rekommenderar att socialnämnden säkerställer att styrdokument och rutiner kompletteras och färdigställs avseende myndighetsutövning.

Vi rekommenderar socialnämnden att tydliggöra ansvar och förutsättningar för utförare egen regi av personlig assistans.

12. Myndighetsutövning

Ansökan om personlig assistans görs till socialnämnden, och hanteras inom enheten funktionsnedsättning. Enheten är uppdelad i flera team, bl a ett för barn och ett för vuxna. Enligt delegationsordningen kan handläggare själv fatta beslut om insats upp till 120 timmar per månad, överstiger insatsen detta tas beslut av gruppledare.

En utredning för att bedöma en ansökan om personlig assistans medför en omfattande informationsinsamling, bl a kring många detaljer om hur olika vardagliga aktiviteter utförs. Detta sker bl a för att kunna göra en så väl underbyggd bedömning som möjligt av tid.

Flera metoder används för att säkerställa likvärdiga bedömningar och beslut, utöver styrdokument och rutiner. Ärendedragningar sker varje vecka inom teamen. Avseende insatsen personlig assistans nyttjas ärendedragning i viss mån gällande vuxna, men i praktiken inte alls gällande barn då materialet är alltför omfattande för denna form.

Kollegiegranskning används aktivt, vilket i praktiken innebär att kollega går igenom och ger synpunkter. Även specifikt gällande tidsberäkning nyttjas kollegor. Även gruppledaren går igenom samtliga ärenden. Därutöver sker varje termin juridisk handledning samt att alla har tillgång till en juridisk infodatabastjänst. Det finns även nätverk mellan norrortskommunerna och träffar sker regelbundet på olika nivåer för att bl a utbyta erfarenheter och ta upp aktuella frågor.

När en person beviljas personlig assistans skickas utredningen med beslut till brukaren och en skriftlig beställning till den utförare som personen har valt. Utföraren får ta del av bedömningsunderlaget samt totala antal timmar per år och per vecka. Utförare kan vara kommunens egen regi, privat assistansanordnare eller att den enskilde själv är arbetsgivare.

Socialnämnden har ett uppföljningsansvar för att se att personen som har beviljats assistans får det stöd som det har rätt till. Vid intervjuerna har framkommit att genomförandeplaner inte inkommer från utförarna avseende personlig assistans. Vid insatsen personlig assistans är det den assistansberättigade och inte den beslutande nämnden som bestämmer vad som ingår i uppdraget till utföraren.

Det finns dock inga undantag i SOSFS 2014:5 på kravet om genomförandeplaner avseende personlig assistans. Vid intervju framkom att utvecklingsarbete inom egen regi pågår gällande dokumentation och genomförandeplaner. Ett syfte med en dokumenterad genomförandeplan är att vara ett stöd i det dagliga arbetet för såväl kund som assistent, och en del i att säkra kvaliteten.

Besluten är normalt tidsbegränsade och fattas på mellan 1-2 år beroende på situation. För personer äldre än 65 år gäller besluten tills vidare.

I och med att ett beslut går ut ska en omprövning göras, vilket innebär att en ny utredning görs. Behoven utreds noggrant, men utredningens omfattning och djup kan anpassas i det enskilda fallet. I viss mån har relativt många omprövningar det senaste året gjorts väldigt grundligt, då tidigare utredningar i viss mån saknat underlag eller varit bristfälligt utformade. Detta har då medfört att arbete lagts på att utforma tydliga underlag och beslut. Om det inte har skett och kan påvisas väsentliga ändringar kan inte socialnämnden minska omfattningen av insatsen.

Det finns också ett antal ärenden där omprövning inte är genomförd trots att beslutet gått ut. Skäl för detta som anges vid intervjuer är att det inte hunnits med. Utifrån den enskildes perspektiv så löper befintligt beslut vidare och gäller fram till dess nytt beslut enligt omprövningen är fattat. Omprövning genomförs även om kunden ansöker om ändrad insats.

Som ett kompletterande arbetssätt ingår att göra årliga uppföljningar på de ärenden där omprövning ej görs under året. Uppföljningen genomförs då enligt samma sätt som för andra insatser. Syftet med uppföljningen är då att få en uppfattning om hur väl insatsen fungerar och om den motsvarar behovet.

Rutiner och instruktioner är upprättade inom förvaltningen, som tydliggör kraven på administrativa underlaget som utförare ska lämna in för att erhålla ersättning från kommunen. Kommunen gör löpande avstämning av underlag och utbetalningar i förhållande till beslutad insatsvolym. Kontakterna med utförare uppges i stort sett fungera bra.

Kommentarer

Vi bedömer att det finns systematiska arbetsmetoder syftande till att skapa förutsättningar för ett rättssäkert och likvärdigt arbete inför beslutsfattande, och att dessa tillämpas i relevant utsträckning.

Vi noterar att ett relativt omfattande arbete gjorts avseende omprövningar, bl a genom att göra tydligare beskrivningar av hur beviljad tid beräknats. Detta ger förutsättningar för att underlätta inför nästkommande omprövning.

Vi rekommenderar socialnämnden att säkerställa att omprövningar sker innan tidsbegränsade beslut går ut.

Vi noterar att genomförandeplaner i princip saknas, men att det i första hand är ett ansvar för den assistansbeviljade samt utföraren.

Vi bedömer att en genomförandeplan tillsammans med övrig social dokumentation enligt gällande föreskrifter skulle utgöra ett bra stöd vid årlig uppföljning, precis som vid uppföljning av andra insatser.

Vi bedömer att rutiner och kontroller vid utbetalning av ersättningar till utförare håller en rimlig nivå. Ett ökat samarbete inom detta område med övriga norrortskommuner kan vara värdefullt, för att dela erfarenheter och eventuellt införa likartade rutiner inom kommunerna.

13. Intern kontroll

Arbetet med intern kontroll är en process genom vilken nämnden skaffar sig rimlig säkerhet för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt, att rapportering och information om verksamheten är tillförlitlig och att lagar, föreskrifter och riktlinjer efterlevs.

Av enheten funktionsnedsättningsplan för intern kontroll år 2016 tar upp ett antal löpande åtgärder, som svarar väl mot syftet avseende intern kontroll. Det finns i praktiken en stark koppling till verksamhetsplanens uppföljnings- och utvecklingsområden.

Ett riskområde som framkommer i genomförda intervjuer och i verksamhetsplan, men inte nämns konkret i planen för intern kontroll, är bemanning och kompetensförsörjning. Enheten funktionshinder har under de senaste åren haft en hög personalomsättning, och tidvis saknat bemanning på ett antal tjänster. Ett flertal rekryteringar har skett, och samtidigt som det i intervjuer lyfts fram som positivt att fylla vakanserna, så tar det också mycket kraft inom organisationen. Ett arbete pågår för att ta fram ett introduktionsmaterial inom enheten.

Vidare framgår av intervjuer att kompetensutveckling sker dels i det dagliga arbetet, dels via vissa kurser. Dokumenterad plan för kompetensutveckling för enheten funktionsnedsättning saknas.

Därutöver är såväl enhetschef funktionsnedsättning som enhetschef personlig assistans (egen regiutförare) nya på sina positioner sedan i somras.

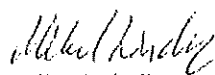
Kommentarer

Vi bedömer att arbetet med intern kontroll enligt plan genomförs på en rimlig nivå.

Vi bedömer att arbetet med att minimera risker avseende bemanning och kompetensförsörjning är väsentligt för att nämnden ska kunna bedriva verksamheten ändamålsenligt och kostnadseffektivt.

Vi rekommenderar socialnämnden att vidta åtgärder för att främja en stabilare bemanningssituation.

Datum som ovan
KPMG AB

Mikael Lindberg
Kommunal revisor

Bo Ädel
Auktoriserad revisor